

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

P. IV 1902

Insertiuni

Un şir garmond: o dată 7 cr., a doua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., şi de fiesce care publi-caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Re-dacţiunea şi Admini-stratiunea Unirii« în Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul VIII.

Blaş 5 Ianuariu 1898.

Numérul 1.

Invitare la abonament.

Cu numărul de față invităm la abonament nou, rugându-ne a renoi cât mai grabnic abonamentul, pentru ca să nu se facă întrerumpere cu spedarea foii.

Prețurile rămân cele vechi și sînt indicate în fruntea foii.

Tot o dată rugăm pe P. T. Domni abonenti, cari sînt în restanță cu abonamentul, să binevoescă a grăbi cu achitarea acestuia, pentru ca să putem acoperi spe-sele edării foii.

Administrația.

... Pace ...

Etă-ne încă o dată ajunși din ne-mărginitul dar al lui Dumnezeu la ser-bătórea păcii.

Inimile noastre, ori cât ar fi ele de răci și de împetrite, se încăldesc și se mișcă în aceste sfinte zile. Ele își dau samă, că se reamintesc venirea aceluia, care pentru a da liniște și pace sufletelor noastre nepărăsindu-și liniștea sa eternă și pacea strălucitoare a ceriului a venit la noi trupul nostru luându-l, ca prin trupul nostru să învingă neliniștea trupului.

Pace! Cuvînt străin pentru fiii lui Adam!

Putem noi avé pace? Nu am avut noi óre pace? Nu ne-a aședat óre bunul Dumnezeu în deplină pace și liniște? Nu ne-a făcut óre Dumnezeu cele mai fericite ființe?

Timpuri gloriose, timpuri fericite, de cari noué numai poveștile bătrănilor ne fac pomenire.

Sórtea noastră a fost, să fie durerea și suferințele!

De ce? Să fie Dumnezeu, care află plăcere în durerile făpturilor sale? Nu. Nu e Dumnezeu, care ar fi așa de crud față cu noi!

Durerea e de la noi. Sîntem noi, cari am aruncat de la noi darul lui Dumnezeu. Sîntem noi, cari ne-am întors de la Dumnezeu. Dumnezeu in-deplinesce numai sfatul înțelepciunii și al dréptății sale, când ne-a dat pradă turburărilor, durerilor, suferințelor și la tot soiul de necasuri.

Și cu pacea noastră se isprăvise. L-am pierdut pe Dumnezeu și cu Du-mnezeu am pierdut totul, pentru că am pierdut — pacea.

Din momentul acela făcutu-ne-am pribegî. Ajuns-am stele rătăcitoare, me-teori, cari luminéză o clipă, apoi se cufundă în noianul pustiirii. Am pierdut scopul ființei noastre. Viața noastră s'a făcut fără de rost. De-asupra capului între-gului neam se vedea plutind un mare semn, — un semn de întrebare. De unde și până unde?

Ceea ce domnia în lume după păcat, ceea ce serbătória orgiî, era —

patima deslăntuită. Și ca orizontul să fie cu desevarșire întunecat, se adaugea, că chip de scăpare din starea miseră, la care ajunsese némul omenesc, nu era.

Se cerea adecă repararea rēului făcut. Se cerea împăcarea lui Dumnezeu prin o satisfacție egală în preț vătémării sevârșite. Cine putea dintre fiii óme-nilor să dea o ast fel de satisfacție? Cine era omul, care să iea pe umerii săi fărădelegile némului întreg și să se dea jertfă de împăcare?

Un asemenea om nu s'a născut între fiii ómenilor, pentru că o satisfacție de nețermurit preț numai Dumnezeu póte să dea; și nețermurita a trebuit să fie satisfacția, de óre ce și vătémarea unui Dumnezeu nețermurita este, de și vătémătorul era numai om.

Etă marele misteriu al întrupării! Pentru a noastră iubire un Dumnezeu se face om, ca Dumnezeu fiind și om tot o dată să facă destul pentru noi toți. Și de ce?

Ca să ne redea pe Dumnezeu, să ni-se redea noué pe Sine însu-si și cu Sine totul, — pacea!

Pricepem acum, ce am pierdut noi prin păcat? Dacă până acum nu am priceput prețul păcii noastre sufletesci, ar trebui să-l pricepem acum, când vedem, că prețul păcii noastre a trebuit să fie — sângele unui Dumnezeu!

Și am redobîndit noi pacea?

Să grijim și să ne cutrémurăm. Noi am redobîndit dreptul la pacea noastră. Ca de faptă să dobîndim și

Feuilleton.

Pace, bună voire?

Ori ce cultură are să fie concrecută cu poporul, care o are. Ori ce cultură are să fie națională. Asta e un adevér, care-l întăresce istoria așa de mult, cât el nu su-fere nici o îndoelă. Dar istoria ne mai spune cu o cale întâiu, că naționalitatea e o legătură mai mult etică de cât firéscă sau de sânge, și apoi că ómenii în tóte timpurile au accentnat în chip mai deosebit principiul de naționalitate numai atunci, când cultura poporului respectiv era în decadentă.

Faptul acela, că omenimea e împărțită în naționalități diferite, are două fețe. El mai întâiu constituie una din părțile acelea, din cari se compune perfecțiunea lumii. Varietatea lucrului celui ce este unul, constituie frumséta lui. Naturii îi place, să diferenteze și să specifice, îi place, să arete tipuri, cari să fie osebite frumos și hotărît. Natura e măiestră într-o caracterisa. Ea pune înaintea ochilor ideile Ziditoriului în bogăția lor. Dar osebirea de altă parte își are și partea sa

cam primejdiosă. Asta ne-o învață istoria turburării limbilor întâmplată la Vavel. Fața cea tare și pozitivă a naționalității, desvol-tarea caracteristică a unei culturi tipice cultivă în tot de una în timpuri bune membri cei mai buni și mai veritabili ai naționalității, pe când dimpotrivă fața ei cea slabă și ne-gativă se accentuează cu predilecție în tim-purile decadentei, și o accentuează membri foarte dubioși de ai naționalității.

Esistă vre o cultură mai națională de cât cea elină? Dar deja la părintele ei, la Omer, nu se póte descoperi nici urmă de conștiință națională exclusivă. Greșesc, cei ce cred, că Elinii nu ar fi fost juști față cu barbarii, adecă față cu cei ce nu erau Elini. Cel ce susține așa ceva, acela nu a cetit pe Herodot și pe Platon. Tot asemenea greșesc și aceia, cari privesc răsbóiele Elinilor împotriva Persilor de nisce răsbóie naționale. Vedem adecă în răsbóiele acestea față în față cu Atenenii și cu Spartanii nu numai pe Persi, și și tótă cealaltă Grecie. Întrégă viața de familie, de viță și de stat cea antică se întemeia nu pe rassă, ci pe întruniri religioase, pe comunitatea de cultură. În vinele politicianilor și filosofilor atici celor mai cunoscuți curgea sânge barbar. Poporașul

acela întreg era plin de idei de acelea, cari stăpănesc lumea încă și în ziua de astăzi. Dar idea națională și-o a exprimat numai mai târziu. Elinismul ca principiu datéază numai de pe vremea aceea, când Macedonianul cel fără de nici o considerație a dus pe Elinii cei de tot desorganizați cu sine în Asia, și când Orientalii cei elinizați pe de-asupra nu puteau să se mai mândrească cu alt ceva fără numai cu elinismul său cel palid. În tocmăi așa a pățit-o și frasa aceea sumetă „Civis romanus sum“. O folosiaș mai ales provincialii, pe cari atotputernicii din Roma din motive finanțiale foarte practice îi făcuseră civi contribuabili.

Dar să mergem mai de parte. În „Edda“ întrégă nicăiri nu se găsește exprimată idea națională germană. Tot asemenea nu se găsește ea nici în „Nibelungenlied“. Cu cât a fost poporul german mai mare și mai puternic, cu atât mai puțin a cultivat el idea națională exclusivistă. Miturile ger-mane despre zei și despre eroi, măréta epopea a migrării popórelor tractéază la fel și fără de nici o parțialitate națională despre Greci, despre Romani, despre Huni, despre Slavi și despre vițele germane de o potrivă. Cu aceea-și lărgime de inimă, cu aceea-și

pacea însă-și, se cere, ca și noi să ne dăm silința, ca voința noastră liber să învingă glasul seducător al patimilor și liber conlucrând să meriteze sângele dumnezeesc versat pentru noi.

Étă pricina, pentru care ne ostim. Dumnezeu din iubire cătră noi și din îngrijire, ca nu cum va să perdem din nou fericirea, a lăsat patimile, a lăsat durerile, ca în nisuița noastră după pace sufletescă să ne aducem a minte de scumpătatea ei, de prețul, cu care ne-a fost câștigată.

Și avem noi pace?

Nu.

Sângele cel scump al Mântuitorului nostru curge mereu șoptindu-ne: Pace, — pace!

Ér noi trecem nepăsători. Urechile inimii noastre, ochii sufletului i-a închis *patima*. Cercăm cele trecătoare. Învălmașiți în grijile lumesci uităm, că nu avem aici locaș statornic, uităm, că nu ne pôte folosi nimica, de am dobîndi lumea întrégă și ne-am perde sufletul.

Azi, în tocmai făcându-ne protopărinților nostri, tot așa gustăm din mărul cel oprit și tocmai așa nesocotim mandatul lui Dumnezeu, ca și cum pentru acel păcat n'ar fi murit Fiul lui Dumnezeu.

Azi tocmai așa urim pe cei ce ne urêsc, tocmai așa rêsplătim binele cu rêu, ca și cum Isus Christos n'ar fi zis nici când: „Iubiți pe vrășmașii vostri, grăiți de bine pe cei ce vă grăesc de rêu pe voi, faceți bine celor ce vă urêsc pe voi.“

Ei bine! Dacă ast fel lucrăm, dacă ast fel simțim, e cu putință, ca pace să avem?

În aceste sfinte zile de sêrbătoare să medităm asupra celor espuse. Să ne ridicăm din vâlmășela grijilor zilnice. Să ne aducem a minte de sângele lui Christos, care pentru a ne câștiga nouă pace s'a vêrsat. Să ne aducem a minte și încă des de înfricoșata zi a judecării. Cât va fi de teribilă sarcina rêsponderii, dacă Supre-

mul Judecător ne va spune: Voi ați zădărnicit jertfa Unicului Meu Fiú!

Între ast fel de gânduri, între ast fel de sentimente să sêrbăm noi nascerea Mântuitorului nostru Isus.

Numai și numai la acest cas vor fi aceste sêrbători de mângâiere pentru sufletele noastre.

Numai la acest cas vom afla aceea, ce Isus ca dar pe pămînt ne-a adus, — *pacea*.

Catolicismul în țerile protestante.

I. În Norvegia.

Organul cel dintăi al partidului conservativ din Norvegia, „Morgenbladet“, a publicat nu de mult un lung articol de tânguire scris de predicatorul protestant G. L. Tangen. Într'insul dlui spune, ceea ce simțese față cu hotărîrea religioasă cea mai nouă, ce a votat-o în anul trecut storthingul său dieta și a sancționat-o regele. Până atunci ordurile călugăresci catolice erau eschise de pe teritoriul Norvegiei. Hotărîrea acésta le-a deschis țara. Numai cu privire la ordul Iesuiților s'a susținut oprirea și pe mai de parte.

Tangen serie în articolul său între altele: „Judecând după mersul desbaterii și al votării e deja numai cestiune de timp, ca porțile Norvegiei să se deschidă în totă lărgimea lor și pe sama Iesuiților. Catolicii norvegieni au decî cuvinte de a fi mulțamiți. Adevêrat că de astă dată nu li-s'a împlinit dorința lor întrégă, căci Iesuiților încă nu li-s'a dat intrare liberă în țară. Dar ei să nu-și pêrdă sperarea. Veni-va și acésta.“

Maî apoi zice: „Norvegia a fost odinóră țară catolică. Catolicii cred, că ea se va face éráși catolică. Ei nu se silesc spre un lucru mai mic, de cât să aducă poporul norvegian întreg din nou sub puterea Romei. Ei lucră într'acolo, ca pe noi Normanii să ne ducă éráși în biserica singurá mântuitoare, să ne facă éráși catolici.“

Articolul și-l închie ast fel: „Dacă am vedé cu ochii deschiși și limpedi, atunci ar trebui să ne zicem, că astăzi putem să

tolerăm mai puțin de cât în anul 1814 orduri călugăresci și Iesuiți. Și e lucru potrivit spre a trezi în Luteranii credincioși ai Norvegiei o atențiune durerosă, e potrivit spre acésta faptul, că părinții nostri au decretat espulsarea călugărilor într'un timp, când nu esista nici o causă de temere de catolicism, ér espulsarea acésta se abrogă în parte acuma, când catolicii au prins a se așeđa bine în Norvegia, acuma, când numărul lor s'a duplicat de multe ori, acuma, când nu pôte să nu se observe, că din diferite părți se întimpină catolicismul cu ore care simpatie, și când aerul e așa zicend mișcat de un curent catolic. Nu poți să scapi de impresia, că în opiniunea publică s'a sevârșit ore care schimbare în favorul catolicismului. Și asta e, ceea ce îmi însuffă mie și multora dimpreună cu mine grije și neliniște. Dare-ar Dumnezeu, să fim în rătăcire; dar mă tem, că noi avem prea multe cuvinte de a fi mähniți. Hotărîrea cea mai de pe urmă a storthingului referitoare la călugări nu e adecă de așa, cât ea să ne liniștescă în privința acésta.“

„Die katholischen Missionen.“

II. În Anglia.

E lucru cunoscut, că reunirea bisericii anglicane cu cea catolică e o întă, carea nu numai Papa și catolicii, dară chiar și mulți fruntași dintre Anglicanii o privesc de obiect vrednic de dorințele sale. Unii se gândesc la o reunire oficială, bună órá cum s'a făcut în conciliul din Florența. Inse de o cam dată nu pôte să se prevadă, dacă se va sevârși o ast fel de reunire a bisericii anglicane, și cu atât mai puțin pôte decî să se precalculeze timpul, în care se va sevârși reunirea aceea.

De pe la începutul acéstuí veac a putut să se observe în mijlocul bisericii anglicane un proces de descompunere internă, și procesul acesta pe încetul a tot crescut. Óre procesul acesta promova-va reunirea aceea? Nici de cum. Desbinările acelea din sinul bisericii anglicane nu se referesc numai la forma esternă a cultului dumnezeesc, la liturgie, ci deja și la învêțături de credință de cele mai importante, — întru cât adecă se pôte face

lipsă de esclusivism național pătimaș înșiră și cronistul german Aventinus între popórele Germaniei a fară de Germani încă și pe Venđi, Litvani, Valachi, Danezi și Unguri. Legătura morală a credinței față cu împêratul sfintei împêrării romane în tóte vremile fuse privită de mai înaltă de cât legătura de rassă și de cât legătura de limbă. Pe Germani adevêrat că lăpêdarea acésta de sine une oria i-a dus prea de parte. Francii apusani, Goți, Vandali, Longobarđii s'au lăpêdat de limba sa, nu dóră ca învinși și ca stăpâniți, ci ca învingători și stăpâni. Anglo-Saxonii dimpotrivă și-au păzit limba sa față cu cuceritorii Normanii. Din acestea ar puté să se facă conclusiunea, că egemonia unei națiuni nu e tot de una avantajosă, ci că ea obosese și consumă pe poporul acela, care o are, și-l obosese și-l consumă pe lângă tóte succesele trecătoare. Etnografii o susțin acésta p. es. despre națiunea magiară, de și ea la aparință magiariséză cu rîvnă forțe mare.

Dacă considerăm diferitele literaturi naționale ale imperiilor romanice întemeiate de Germani, vedem asemenea cu mirare, că înflorirea culturii lor asemenea nu stă în legătură cu formarea lor pe temeiul principiului național esclusivist. Cultura strălucită a evului de mijloc a purces de la națiuni de

acelea, cari nu erau unite între olaltă prin legătura unui singur stat. Esemplul cel mai strălucit e Italia. Cultura ei și înflorirea ei artistică cea neaseménat de înaltă cade întrégă în epoca sdrumicării ei naționale, și o vedem progresând frumos chiar și sub domnitori străini. Italianii de astăzi cu anevoe vor puté să descopere consciința națională în operele Ghibelinului Dante. Acest esilat și espatriat, acest aderent al împêratului german nu s'a făcut adecă poetul cel mai național prin socialism național, ci prin muncă culturală pozitivă. prin idei mai înalte de cum sînt cele naționale. Genialul, dar puțin simpatie Macchiavelli a fost acela, care a statorit grosolanul principii esclusivist de naționalitate, și de la el i-au moștenit Napoleoniđii cei de caracter încă și mai problematic. Dar făcut-au ei ore printr'insul. ca popórele să fie mai fericite, ori prestat-au ei ore printr'insul culturii vre unu servit mare? Dóră vedem cu ochii. cum Italia, carea odinóră pe lângă totă despicierea sa și pe lângă totă stăpânia străină fusese națiunea cea dintăi a lumii, de când cu unificarea sa națională a ajuns să fie mai sterila în artă și literatură, mai brutală în moravuri și vederi, mai nefericită în tóte întreprinderile, mai sêracă în bunuri pămîntesci, mai lipsită de înfrunță asupra societății euro-

pene, mai făr de putere și mai făr de triumfuri de cât ori când mai înainte.

Nu se pôte zice nici chiar aceea, că Germaniei i-ar fi fost întru tóte folositoare învingerea principiului de naționalitate asupra principiului mai înalt al dreptului.

Când Goethe a scris poeziile sale dedicate Fridericeii de Sesenheim, pe atunci Alsația era mai germană de cum e astăzi și de cum va fi mâne. E un fapt psihologic faptul acela, că accentuarea bruscă a principiului de naționalitate respinge și că ea nu numai că nu frânge împotrivirea, ci numai o întăresce încă și mai mult.

Pe cum am zis, fiesce care popor e o idee a lui Dumnezeu. Și el numai ca idee are preț și putere, érá nici de cum ca product natural. Ideile au trup mai spiritual de cât rasele. Ele osebesc și unesc după principii mai înalte. Ele sînt și mai puternice și mai dăinuitoare de cât lucrurile materiale. Concipierea creștină a ângerilor privesce ceta ângerescă a cincia, ceta Stăpâniilor de reprezentanți și păzitori ai popórelor și statelor. Asta traducendu-se pe limba lumii acesteia va să însemne, că în instanța ultimă nu forța și viclenia, ci vecnicele idei ale măsurii și dreptății stăpânesc și cârmuesc destinele națiunilor.

„Vaterland.“

deosebire între învățătură de credință mai importante și mai puțin importante. Era cu cât e mai mare neunirea Anglicanilor între olaltă, a bună samă cu atât mai greu va fi, ca ei cu toții să ajungă la o hotărâre comună de o importanță așa de mare, pe cum ar fi hotărârea de a se reuni cu biserica catolică.

Sfaturile lui Dumnezeu adevărat că nu sînt ca sfaturile oamenilor. Cu toate acestea momentul unei reuniri oficiale a bisericii anglicane cu cea catolică judecata oamenilor îl vede deci numai în depărtare foarte mare. Dar de altă parte biserica anglicană e un teren foarte roditor pentru convertirea de oameni singuraticii la catolicism, și numărul acestor convertiri deja și numai în Anglia se urcă pe lună la o mie. Se pare, că reunirea celor două biserici ori mai bine zis recucerirea Angliei din partea bisericii catolice se va sevăși mai curînd pe calea acestor convertiri de singuraticii, de cât pe calea unor pertractări oficiale.

În cercurile anglicane severe oamenii sînt intru adevăr neliniștiți, când ved, cum direcția „catolisătoare“ se lățește tot mai tare. Ei cercă tot felul de explicații posibile și imposibile de ale acestei aparițiuni. Singura explicație adevărată, lucrarea grației dumnezeiești, ei firesc că nu vor, să o vadă.

Unei foi anglicane, — „Liverpool Courier“ e numele ei, — i-s-a părut de unăzi a fi descoperit adevărata cauză a trecerilor numeroase la catolicism. Causa aceasta o vede focea aceasta în — „societăți secrete“, cari, după cum spune ea, și-au propus de țintă, „să tradeze Romei“ biserica statului englez. „Una din societățile acestea secrete,“ așa spune focea aceea, „se numește „societatea sfintei cruci“, alta „ordul pentru reunire“. Trei dintre membrii lui au fost consacrați în chip tainic intru episcopi prin episcopi romani, grecesii și armenesii, — și se zice, că acești episcopi catolico-anglicani au ordinați din nou 800 de preoți anglicani cu scopul de a romanisa biserica anglicană. Ordul acesta a recunoscut pe Papa de „singurul cap al bisericii“, și acusa noastră sună așa, că în momentul acesta în biserica Angliei sînt 800 de preoți cu adevărat romani!“ Mare trebuie că e deci spaimea acestor Anglicani de catolicism! Ea e așa de mare, cât „Evangelic Alliance“ provocă pe oameni, să facă rugăciuni publice pentru biserica Angliei, ca ea să scape de primejdia aceasta!

Dar partea șodă a acestei spaime e aceea, că ea de loc nu împedecă pe Anglicani în silința de a transplanta în biserica anglicană instituții de ale bisericii catolice. Cultul cel rēcitoriu de inimă al calvinismului în Anglia a făcut loc unei imitațiuni strălucite a cultului dumnezeesc din biserica latină. În timpul mai nou clerul anglican a început a simți și lipsa de a crea însoțiri religioase după modelul ordurilor călugărescilor ale bisericii catolice. Așa s'a putut ceti de unăzi în focea bisericească anglicană „Guardian“ numele unui „pater“ Hopkins cu determinarea: „Priest. Supr. Genl. O. S. P.“, adecă „Superior General of the Ordes of St. Paul“. Membrii acestui ord se și numesc Pauliști. Un ord al Pauliștilor are și biserica catolică. Pote că nu va trece multă vreme, și Anglicanii vor întemeia și un ord al Benedictinilor, altul al

Franciscanilor, altul al Redemptoriștilor, și mai pe urmă se vor hotărî, să întemeieze și un ord al Iesuiților!

„Vaterland.“

III. În Hollanda.

Între un predicator din Leiden cu numele dr Gunning și între colegul său dr Schouten din Utrecht s'a născut de unăzi o polemie. Cel dintăi propusese, ca protestanții să vindă catedralele cele vechi catolicilor, parte pentru că ele nu sînt prea potrivite pentru cultul dumnezeesc al reformatilor, parte pentru că susținerea lor pretinde spese prea mari. Cel alalt combătu părerea lui. Dr Gunning răspuse acum într'o replică. Într'insa zice el între altele și următoarele:

„Dta în lucrurile acestea ești idealist, dar eu, cu toate că fiind cu mult mai tiner așați avé să fiu încă și mai idealist de cât dta, ved dimpotrivă protestantismul nostru într'o lumină cu mult mai turbure de cât dta. Dta te țini încă și acum cu trup cu suflet de „Grooten Kerk“ (biserica cea mare) și ești nutrit cu tradițiile venerande ale „Volkskerk“-ei noastre; a fară de ea adevărat că mai sînt încă puținei „Afgescheidene“ malcontenti și marea massă de catolici mărginiți la minte, dar „Volkskerk“ cuprinde totuși partea cea mai mare și cea mai bună a Hollandei noastre celei protestante. Așa gîndesci dta. Dta trăesci și acuma cu totă inima în zilele acelea strălucite ale părinților nostri, când catolicii erau numai tolerați, când totă superioritatea din cetăți și din țară mărturisia religia cea lămurită, când predicatorii după părerea generală erau oameni cei mai cu înfruntă în patria noastră, și când toți cu mic cu mare, săracii și bogății, guvernatorii și supușii asculta cu cuvîntul lor, ba une oria trēmurau de mânia lor și sburau deja și numai la un semn al lor.

„Cu ast fel de stări se vor fi potrivit vechile și venerandele noastre catedrale. Le luaseră de la catolici, fiind că în realitate ori după presupunere poporul întreg se făcuse protestant. Din biserica dominantă biserica catolică ajunsese să fie în țara asta o sectă numai tolerată. — Pe atuncia era aici după drept o singură biserică, biserica cea calviniană-reformată. Ea intru adevăr cuprindea pe toți, cei ce aveau putere și înfruntă, pe toți, cei ce în provinciile unite erau mari și puternici; în casele ei de rugăciune se adunau toți, cei ce ședeau pe perini.

„Vremile acelea au trecut acum în chip irevocabil. Din „Grooten Kerk“-a noastră a rămas miserabil de puțin. La lupta de întrecere cu Roma, carea i-o făceau odinioară cu putință ordinațiuni și legi, ea — a renunțat în chip așa de desevășit, cât a mai grăi despre o ast fel de luptă ar fi o nebulie. Roma desvöltă pe zi ce merge o putere tot mai mare, zidesce pretutindenea bisericii, mănăstirii, școlii și spitalurii. Și noi? Sute de mii s'au întors de la noi de totului tot ca „Afgescheidene“, „Doleerende“, și mai scie Dumnezeu, cum se mai chēmă, și își susțin învățătorii, bisericele, locuințele de pastori, școlile și chiar și două institute pentru instrucția mai înaltă cu o energie, care mă umple la fel cu rușinare și cu admirare, în vreme ce nouă ne lipsese ori ce inițiativă de a califica pe învățătorii nostri proprii în sfârșit conform pretensiunilor bisericii noastre și a sfintei Scripturii.

„Alte sute de mii, cari după nume se mai țin încă de biserica hollandeză reformată, au rupt ori ce legătură cu ea a fară de aceea, că ei stău însemnați în matricula ei. O parte mică a acestora umple bisericele Luteranilor, Me noniștilor și Remonstranților, dară cei mai mulți au renunțat la ori ce biserică și la ori ce societate religioasă.“

În tonul acesta continuă dr Gunning.

În zădar, tempora mutantur. Biserica catolică, aruncată în obedii, a vedut în Hollanda multe zile triste. Dar ea cu bărbăție, cu încredere în Dumnezeu și cu zel neobosit și gata de a aduce jertfe și-a dobîndit o poziție așa de importantă, cât chiar un predicator reformat trebuie să recunoscă, că despre o emulație a bisericii hollandeză reformate cu biserica catolică nici vorbă nu mai pôte să fie.

„Stimmen aus Maria-Laach.“

Revistă bisericească.

Din Patrie.

În comisiunea finanțială a dietei ministrul Wlassics a declarat, că guvernul în cestiunea autonomiei catolice a elaborat un memoriu, în care principiul conducător e, că statutul organismului autonom catolic ast fel să fie întocmit, cât să lase neatinsă deprinderea dreptului de patronat, de asemenea să nu facă necesară modificarea legilor referitoare la denumirea prelaților (art. de lege III. §. 7. din 1848) și la școlile medii (art. de XXX din 1883). Modificarea acestor legi ar provoca o sguđitură puternică în viața publică, de care sguđitură viața politică a statului ungar nu are nici o lipsă. Cu alte cuvinte guvernul nu renunță la influința de până acum în denumirea episcopilor, în administrarea fundațiunilor și în dispunerea asupra școlilor medii. Episcopii încă nu pot renunța la drepturile lor în biserică, și ast fel autonomia catolică nici pe de parte nu va multămi așteptările celor ce au tot urgit-o.

Noul episcop de Pécs Hettyei a fost consacrat Duminecă de cătră primatele Vaszary în capela palatului primățial din Buda.

Roma.

Din incidentul iubileului de diamant Sfînția Sa a celebrat în capela Loggia a bisericii s. Petru. Au asistat la s. Liturgie deputațiunile reuniunilor catolice, pe cum și deputații diecesei romane, în total la 3000 de persoane. Când s'a prezentat Papa în capelă, a fost întimpinat cu ovațiuni. După s. Liturgie membrii deputațiunilor s'au prezentat la tronul pontificiu. Sfînția Sa s'a întretinut vial cu cei prezenți.

Din numeroasele daruri, ce le-a primit Sfînția Sa din toate părțile lumii, atrage admirațiunea o cruce de aur în valoare de 125,000 fl. trimisă de episcopii Americani. Acestă cruce din punct de vedere artistic e un cap de operă. E împodobită cu 90 bucăți de diamante.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Din incidentul anului nou cluburile deputaților dietali au felicitat pe preșidenții lor. Singuraticii oratori au constatat cu mulțămire activitatea dezvoltată și succesele dobândite de partidul său. Din vorbirea de felicitare și din răspunsul ministrului Bánffy la aceea se vede, că guvernul și partidul liberal se simte tare și spre înfrinarea obstrucției opoziționale la cas de lipsă vor lua măsurile necesare prin introducerea cloturei. Partidul guvernamental recunoștea necesitatea pactului cu Austria în interesul prosperării și prestigiului Ungariei.

Kossuthiștii au accentuat în felicitările lor, că lupta le-a fost impusă de către guvern, și ei o vor purta, adecă vor continua obstrucția.

Br. Bánffy pe lângă totă istețimea sa nu a putut îndupleca pe amicii săi Kossuthiști la sistarea obstrucțiunii față cu provisorul. Ei sînt hotărîți a o continua, dară până când, e greu a prezice.

Maiestatea Sa prin rescript regesc a prolongit până la finea anului 1898 raportul de până acum al cotei, adecă 30-70% pentru Ungaria. Acesta s'a făcut în sensul articolului de lege XII. din 1867.

Cu privire la pactul vamal și comercial dintre Austria și Ungaria, care a expirat cu 31 Dec. a. tr., în Austria deja s'a dat ordinațiune imperială pe baza §-lui 14 al legii din 21 Dec. 1867, așa că pactul se prolongește pe un an. În Ungaria ordinațiunea încă e gata și are același cuprins cu proiectul de lege referitor la provisor. Guvernul nu cutază, să o publice, dară va fi silit, să o facă acesta, când s'ar ivi ceva pedecă în mersul lucrurilor.

Serbul Iasa Tomić a publicat o fœe voluntă în limba germană, în care zice, că cauza proletarismului agrar din Ungaria e pactul vamal și comercial cu Austria, care pact a aservit economic pe cea dintâi celei din urmă. Bărbații politici ai Magiarilor s'au învoit la aceste jertfe mari spre a obține mână liberă în oprimarea naționalităților. Tomić e pentru teritor vamal independent de Austria.

Representanța fumană s'a restaurat. Autonomiștii eșăși au învins. Probabil că energicul Mayländer va fi reales primar. Divergențele cu guvernul încă se vor aplană, căci Dárday, care le-a încurcat, acum nu mai are de a se amesteca în afacerile Fumanilor.

Franta.

Presa critică ținută rezervată a guvernului față cu procedura Germaniei în Sina. Unii chiar trag la indoală sinceritatea Rusiei, carea neglijând pe Franța în estremul Orient merge mână în mână cu Germania. Se sperază, că telegrama de felicitare, ce a adresat-o țarul preșidentului republicii, va imprăștia nedumeririle acestea.

Procesul Panama s'a închiat cu achitarea tuturor acușăților. Amintirea

scandalului înse va rămâne neștersă timp îndelungat.

Spania.

Fostul comandant suprem în Cuba generalul Weyler a înaintat reginei un protest în contra acuzelor, ce i-se fac. Protestul e concipiat în termeni aspri și s'a dat publicității. Ministrul de război din cauza acesta a început cercetare disciplinară în contra pericolosului general.

Guvernul din Cuba s'a constituit întimpinând aprobarea ministrului din Madrid. Se sperază, că liniștea mult dorită se va restabili pe întregă insula.

Turcia.

Porța a cerut învoirea puterilor spre a înlocui cu alții 4500 de ostași ai garnisonului din Creta, cari și-au împlinit anii de serviciu. Reprezentanții puterilor înse nu s'au învoit.

Ambasadorii Rusiei, Angliei și Franței au cerut consimțământul Porții la numirea lui Mavrocordato de guvernator al insulei Creta. Porța și-a dat consimțământul cerut.

Asia.

Rușii spre a-și asigura Port-Arthurul au ocupat și sinul de Talienshan, care se află în o distanță de 50 km. spre nord de la Port-Arthur.

În Anglia se fac mari pregătiri pentru expediția navală în Orient. De aci s'ar deduce, că Anglia va începe războiul cu Rusia ori cu Germania în Orient. Foile rusești înse prezic contrarul. Ele sînt de părere, că dacă Anglia s'ar încurca în conflict serios cu vre-o mare putere europeană, nesmintit s'ar revolta popoarele asiatice de sub dominațiunea ei. Ast fel Angliei nu-i rămîne, de cât să recunoască stările actuale și să cultive bunele raporturi cu Rusia în Asia. Rusia prin influința, ce și-a asigurat-o în Sina, a deschis productelor sale comerciale un teren favorabil în Orient.

Corespondințe.

Sălagiă, la 28 Decembrie 1897.

Onorată Redacțiune!

M'au atins foarte plăcut corespondențele fratelui Hubic aparute în Nrii 19 și 20, mai apoi în Nrii 49 și 50 ai „Unirii“, în cari pledază cu argumente așa zicînd palpabile și cu adevărat reale pentru a da avînt nou muzicii noastre bisericesci, carea în multe, multe locuri a degenerat cu deservășire. Nu voiți. să pun lauri pe fruntea fratelui Hubic pentru cele scrise, dar nu pot, să nu constatez, că într-o adevăr intențiune nobilă, scop salutar. idei frumoase se reoglîndeză din toate aceste corespondențe. Îl salut cu bucurie pentru nisuița-i, — să o numesc pe nume, — mărêță de a ridica cultul divin al bisericii noastre orientale la gradul sublimității, ce-i compete, și pe cum l-au plăsmuit nemuritorii creatori ai lui.

Strămoșii nostri au făcut sfînta unire cu Mama Biserică cat., salvo ritu graeco“ accentuând în actul unirii: „Înse într-o acest chip ne unim și ne mărturisim a fi mădu-

lările sfîntei catolicescîi bisericii a Romei, cum pe noi și rămășițele noastre din obiceiul bisericii noastre a răsăritului să nu ne clătescă: ci toate ceremoniile, sêrbătorile, posturile, cum pînă acuma, să fim slobozi a le ține după călindariul vechiu.“ Oare noi. preoțimea de azi, cari ne bucurăm în abundență de binefacerile și fructele sfîntei uniri, simțim noi oare grațitudine față cu strămoșii nostri? Prețuim noi oare pe deplin sacrificiul, ce după starea lucrurilor de pe acele timpuri l-au adus acei bărbați și în amintire venerabili, cari conduși de iubire curată către Dumnezeu au intrat în staulul adevărat al Păstoriului celui bun și cu gingășie s'au îngrijit și de noi succesorii lor?

Fratele Hubic se indigneză, că la noi cîte comune, atâtea rituri sînt, cîte biserici atâtea specii de cântări. Și oare ce pôte să fie cauza? E bine, să cercetăm tot de una și isvorul rēului, căci atunci mai ușor se pôte sana. Fratele Hubic se provocă la latin și-i pune înaintea noastră ca nisce esemplare, ca unii, cari de o parte dispun de reguli severe în cele rituale și aceste le și observă cu rigurositate. Cât pentru partea primă, și noi avem asemenea dispoziții, în cari se regulază cultul divin și ni-se impune cu strictetă observarea rigoroasă a tipicului și executarea esactă a cântărilor bisericesci. Căci să rēsoim numai puțin dispozițiile conciliului provincial I! „Drept aceea,“ se zice în acel conciliu, „biserica s'a îngrijit, ca pentru gravitatea și convenința cântărilor sacre în biserică numai persoane anumite să pôtă cânta, ci și aceștia nu în continuu, ci întreprind cântările cu cetiri și rugăciuni. Mai în colo cantorii după prescrișul ss. canone cu multă luare a minți să cânte, nici să întrebuinteze cântări necuvenințioase, nici să silêscă firea spre răcnire“. . . . (Conc. prov. I. Tit. VI. Cap IV). Èr apoi: „Toate actele aceste ale cultului divin fiind aședate de auctoritatea bisericescă, sinodul pretinde de la toți preoții, ca aceia căștigându-și cunoștințele de lipsă despre prescrișele tipicului, cu scumpătate să le observeze, nici să cuteze a le strămuta, ori a le lăsa după plac“ (Ib. Tit. VI. Cap. II.). Și așa mai puté să înșir asemenea dispoziții, dară abstați de la acesta, căci scopul mi-a fost a arêta numai pe scurt, că și în biserică gr. cat. superioritățile respective s'au îngrijit de aceea. „ca cei însărcinați cu înalta misiune a împlini cultul divin . . . și din a fară să aibă atare ținută, care convenind cu gravitatea preotului și prin împlinirea acțiunilor esterne să contribue la edificarea credincioșilor și mărirea lui Dumnezeu“, și ca „să nu-și uite preoții, că . . . și în cele esterne și după formă întru toate să lucre spre înălțarea sublimității cultului divin, spre stîrnirea evlaviei credincioșilor, spre lauda și onorea numelui lui Dumnezeu“ (Sin. diec. Gherla 1882. Const. I. Întrod. și p. I.). Deci în această parte nu avem și nici că putem cerca isvorul neglijării cultului divin. De la sine urmêză decic, că degenerarea cultului divin în biserică noastră unită nu pôte proveni de alt unde va, de cât din neobservarea dispozițiilor superiorităților bisericesci emanate în această cauză și din indiferența, indolența față cu manifestarea esternă a celor sfînte, și decic indolență, rēcêlă față cu sfînta religiune. Cel ce iubesc pe Dumnezeu, acela îl și preamărește, și cu greu ai puté con-

chide la iubire cătră Dumnezeu și religiune acolo și la acela, căruia puțin îi pasă, că ore în mod cuviincios este venerat Dumnezeu ori nu, și poate el însuși contribue la desprețuirea celor sfinte, căci nu-l atinge de loc sublimitatea acțiunilor sacre, cari le sevârșește. Face numai, ca să fie făcute. Altul întrelasă, altul mai țese în ele. Doi preoți nu servesc într-o formă. Er când obvine câte un cas, de funcționează mai mulți dimpreună, atunci de multe ori se nasce câte o confusiune, care este observată și din partea credincioșilor. Și ore, Dómnne, cine e cauza în sfârșit, dacă și poporul începe a fi indiferent față de biserică, de cultul divin și de diferitele funcțiuni sacre.

Așa dară cauza adevărată a degenerării cultului divin, cum am zis mai sus, consistă în indolența față cu acela în primul loc. Căci poate să vină și din nesciință, din necunoscerea tipicului și a cântărilor. Etă cauza răului. Acum ușor putem găsi lécul.

Față de prima cauză, când adevărat e vorbă de indiferentism, cea mai bună medicină e controla severă, lăsându-se la o parte toate considerațiunile personale din partea controlătorilor concreduți; căci în aceste casuri trebuie observată mai pe sus de toate axioma: „Salus religionis suprema lex estó.“

Față de a doua cauză nu e alt mijloc de cât a îngriji de însușirea cunoscințelor rituale, ceea ce, dacă până ce am fost în seminar ori în preparandie, am omis, o putem face și în viață, de la sine înțeleș, că în amintitele institute să se pună mare pond pe acestea. Altmintea și în privința acésta avem dispoziții. Căci tot conciliul provincial I. Tit. VI. Cap. IV zice: „Avënd în vedere însemnătatea cea mare a cântărilor în biserica noastră, recomandă cu tot adinsul, ca la instituțiunea atât a clerului tinër, cât și a docenților și a cantorilor deschilinită grije să se pună spre propunerea coréspondétore a cântărilor bisericesci, nici să se admită la primirea s. ord fără cunoscință relativ îndestulítore, éră la oficiile de cantori și docenți fără cunoscință deplină a cântărilor bisericesci.“ Er întru cât știu eu, acésta se și observă cu excepțiunea dórá singur a unui seminar, și în acesta, de și împrejurările sint și au fost nefavorabile, totuși barém în cât va se satisfice dorinței conciliului. Nici nu în nesciință, ci cu mult mai mult, ba pot zice în general, în indolență e a se cerca cauza răului, și în ambițiunea, ori cum să o numesc, de a ne forma noi înși-ne singuraticii rit și cântări.

Se plânge fratele Hubic, că nimeni din întregul cler nu i-a reflectat la corespondențele din Nrii 19 și 20 ai „Unirii“. Nu mă mir de o atare căință, și am fi demni, să fim înfierați cu epitetul celui mai cras indiferentism. Bag samă azi nu mai e virtute a face ceva în interesul și pentru promovarea binelui bisericii, căci dacă din zel și din iubirea religiunii, zic așa, îndrăznesci a face vre un paș, ești timbrat de egoist, de iubitor de certă, și ți-se impută vîinare de interese personale, și mai știu eu ce. Din esperință vorbesc, spun adevărul! Dar acésta să nu ne descurajeze, să desfășurăm și să falfăim cu mândrie flamura iubirii religiunii, și vom învinge pe toți inimizii, fie esterni, fie chiar și internî.

Amintesc fratele Hubic în o corespondență a sa despre corul teologilor din Oradea mare, fost sub conducerea sa. Îmi aduc a minte de obstaculele multe, când era vorbă

de înființarea și susținerea acelu cor. încă și din partea unora de ai noștri încă și atunci, când, pe cum zice fratele Hubic, „trei ani a sunat acela în catedrală Oradană“, ér „publicul Oradan venia în rînduri dese la s. biserică de drag“, și totuși ce era de acel cor, dacă lipsia marinosul mecenat?! Și nu numai gr. catolic, ci veniau și de altă religiune și naționalitate la biserică, ca să se desfăteze sufletese în cântările precis executate și să-și câștige mai mare tărie sufletescă și pietate sub impresiunea sublimității cultului nostru divin. Dacă un străin e impresionat de frumsețele mărețe ale ritului bisericii noastre, cu cât mai virtos trebuie să o simțim noi acésta și să ne însuflețim pentru promovarea cântărilor bisericii și pentru ridicarea cultului divin la nivoul, ce-i compete? La o parte cu ori ce considerațiuni laterale! Să dovedim, că sintem vrednici succesori ai strămoșilor noștri! Să arétăm, că iubim mai mult religiunea și pe Dumnezeu, de cât ego-ul nostru și ambițiunile nemotivate personale. Primesc cu totă inima propunerea fratelui Hubic pentru ținerea unui congres bisericesc. în care să se desbată cele necesare pentru ridicarea sublimității cultului divin. Să fim toți una!

Măgurenu.

Noutăți.

Pace și bună voire dorim tuturor cetitorilor „Unirii“.

Din Archidieceșă. M. On. Ștefan Pop viconotar consistorial este numit assesor consistorial.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Comitetul bisericesc din Husmezeș cercul Ciachi Gorbó aduce mulțămită dlui cantor și primar Teodor Mihali și lui Dănilă Moldovan cari ambii au cumpărat un rînd de vestimente bisericesci cu cele apartinétore liturgiei cu 50 fl. Teodor Rus docente și Cosma Mihali au contribuit câte 1 fl. 50 cr. la cumpărarea unui liturgier. Asemenea Petrus Dote 50 cr. și alți 5 câte 20 cr. Demetriu Mihali, Ioan Botariu. — Escelența Sa Episcopul de Gherla Ioan Szabó ne-a imbucurat cu donarea alor 2 clopote. Primescă omagiile de recunoscință ale întreg poporului nostru. Osoi în 1 Ian. 1898. Ioan Gaurus curator. Gavrilă Duma. Petruț Ioan.

Concours la parochie. Pentru completarea parochiei Vișag și filiile ei din Archidieceșă districtul protopopesc al Morlăcii s'a publicat concurs sub Nr. 6162—1897 cu terminul de 15 Ianuariu 1898. n. Emolumentele: 1. Casă parochială de lemn acoperită cu șindile cu două odăi și o tindă, culină de vară cu cuptoriu de pâne, cămară cu grănariu și celariu, o colniță pentru recuisitele economice și două cotețe, grajd pentru 12 vite, șură cu grajd pentru 8 vite. 2. În Vișag: a) 90 metrete à 20 cupe vechi bucate de pâne și 90 jumătăți de zile de lucru ori câte 20 cr. b) Stolarele obicinuite. c) Porțiune canonică 7 jug. 939 °□. 3. În filia Lunca: a) 40 metrete bucate de pâne și 40 jumătăți de zile de lucru ori câte 20 cr. b) Stolarele obicinuite. c) Porțiunea canonică 6 jug. 1514 °□ și cemetierul bisericii.

Concours la stațiuni docentale. În Archidieceșă s'a scris concurs: 1) Sub Nr. 6037—1897 la staț. doc. din *Tihău* în protop. *Dergii* până în 15 a. c. Emolumentele: Salar 300 fl., 2 orgii lemne de foc pentru încălđitul salei de propunere, cuartir cu tindă și grădină de legumi de 400 °□. 2) Sub Nr. 5938—1897 la staț. doc. din *Mórdeș* cu termin de 15 a. c. Emolumentele: Salar 300 fl., cuartir, grădină de legumi de 400 °□. 3) Sub Nr. 6243—1897

la staț. cantor-doc. din *Var* în protop. *Dergii* cu terminul de 15 a. c. Emolumentele: În bani 211 fl. 40 cr., porțiunea cantorală de 6 jug. 200 °□ computată în 31 fl. 43 metrete de cucuruz computeate în 47 fl. 30 cr., stola cantorală de 10 fl. 30 cr., o orgie de lemne pentru încălđitul salei de propunere, grădină scol. de 400 °□, cuartir. 4) Sub Nr. 6378—1897 la staț. cantor-doc. ambulată din parochiile *Beica română* și *Beica magiară* în districtul protop. al *Reghinului* cu terminul de 20 a. c. Emolumentele: În bani 170 fl., 110 măsurî de cucuruz computeate în 88 fl. 40 cr., pe sama școlii lemne în preț de 5 fl. din stolă 12 fl. 60 cr., venitul pămînturilor cantorale 15 fl., 30 zile de lucru 9 fl., cuartir, grădină de legumi.

Papa și Regele Carol. Hornstein arhiepiscopul catolic din Bucuresci a remis regelui Carol din partea S. Sale Papa Leo XIII un prea frumos album conținënd vederi din capela Borgia de curënd restaurată la Vatican. Albumul a fost dresat sub înseși auspiciile Papei și e un model de artă.

„*Revista ilustrată*“ va fi numele unei foi enciclopedice literare bogat ilustrate, carea dl *Ioan Baca* din Șoimuș s'a hotărit a o eda începënd din Ianuariu a. c. sub redacțiunea dlui *Ioan Pop Reteganul*. Fôea va apăre în broșuri lunare de câte 2¹/₂ côle octav mare, hârtie fină, cu ilustrațiuni originale și bine executate și cu un conținut instructiv și distractiv. Prețul revistei va fi 6 fl. la an pentru Austro-Ungaria, ér pentru România și străinătate 15 franci, care preț să se trimită minimum pe o jumătate de an înainte la adresa administrațiunii foil în Șoimuș p. u. Nagy-Sajó (Transilvania).

Noul president al Bucovinei br. Borgignon a primit conducerea afacerilor în Joia trecută, cu care ocaziune răspundënd la felicitarea, ce i-s'a dat în numele țerii, a zis, că la resolvarea afacerilor va purcede strict conform legilor esistente, just și consciencios față de toți cetățenii fără considerare la confesiune, naționalitate, rang și condițiune. „Avënd în vedere, că nu poporațiunea este pentru funcționari, ci funcțiunile s'au creat pentru poporațiune. să tragem consecunțele și în pracsă din acest principiu.“ De s'ar avé în vedere și de s'ar pune în pracsă principiul acesta și la noi, sigur nu s'ar auzi atâtea plângeri în contra administrațiunii publice.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei prin dna presidentă Elena Hossu-Longin n. Pop a deschis în Viena o mică esposiție de diferite lucruri gătite de cătră tinerele române, cari lucruri pentru și arta, cu cari sint executate, le admiră Vienezii. Servescă acésta de îndemu pentru promovarea industriei de casă a țeranelor române.

Primar suspendat. Comitele suprem al comitatului Bistrița-Năséud a suspendat pe primariul Bistriței din cauza, că a permis, să se tracteze în representața comunală despre proiectul de lege referitor la magiarisarea numelor de comune. Frumósă autonomie comunală.

Propagandă în contra dării de stat. Socialiștii fac propagandă în poporul de rînd în contra plătirii dărilor. În urma acestora comunele magiare Herczeg-Marok și Darázs în frunte cu antistiile comunale au și denegat solvirea contribuțiunii. Se înțelege, că ei vor fi constrinși, să plătescă, dară faptul denegării e un semn caracteristic.

Colecta pentru monumentul lui Ianou. În acésta afacere penibilă „Drapelul“ din Bucuresci serie, că pe lângă d. T. Liviu Albini, care de vre-o 2 luni e închis în temniță în Alba-Iulia din motivul, că nu a putut dovedi, ce s'a făcut cu banii colectați pentru monumentul lui Ianou, a mai fost închis și d. Ioan Moța. Mai de parte s'au început urmăriile și în contra dlor I. Slavici și E. Brote ca complici. Ei aflându-se în România, cu ascultarea lor tribunalul de Jilfov a încredințat pe judele de instrucțiune Urlăteanu.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Omilia s. Ioan Crisostom

În sărbătorea Botezului lui Christos.

Voi toți sînteți astăzi cuprinși de bucurie, ér eü singur petrec în întristare. Căci în vreme ce cant în marea acésta spirituală și privesc nemărginita bogăție a bisericii, și apoi socotesc, că dacă va trece sărbătorea, și mulțimea acésta érá va scăpa de la noi și se va duce, mă supér și mă întristez în suflet, că biserica, de și a născut atâția prunci, totuși nu pöte să se bucure de ei la tóte liturgiile, ci numai în zi de sărbătore. Cât de mare ar fi veselía spirituală, cât de mare bucuria, cât de mare gloria lui Dumnezeu, cât de mare folosul sufletelor, dacă la fiesce care liturgie am vedé așa de pline zidurile bisericii? Étä marinarii și cărmacii fac tot, ce le e cu putință, pentru ca să trecă marea și să ajungă în port; érá noi ne silim, să petrecem neîncetat pe mare, când sîntem împresurați necurmat de talazurile lucrurilor pămîntesci și petrecem în piețe și pe la judecătorii, érá aci abia ne întîlnim o dată ori de două ori într'un an. Aü dörá nu sciti, că în ce chip a zidit Dumnezeu în mare porturile, așa a zidit în cetăți bisericele, pentru ca de viforul turburărilor lumesci să scăpăm aci și să avem parte de cea mai mare liniște? Că aci nu avem să ne temem de lovitura valurilor, nici de năvălirea hoților, nici de venirea asupra noastră a făcătorilor de rele, nici de puterea vînturilor, nici de aleșuirea fêrêlor, căci e port scutit de tóte acestea, e portul spiritual al sufletelor. Și voi sînteți mărturiile celor ce am zis; că dacă óre care din voi și-ar deschide acum consciința, în lăuntru sêü ar găsi multă pace. Că nu-l e spre greutate mânia, nu-l aprinde pofta, nu-l mistuesce grăirea de réü, nu-l umflă mintea nebună, nu-l strică iubirea mării deșerte, ci tóte fêrêle acestea se îmblândesc, în dată ce asemenea unei cãntări dumnezeesci aüdirea dumnezeescilor Scripturi prin urechile fiesce căruia pëtrunde în suflet și liniștesce patimile acelea nebune. Cât de mare e deci nefericirea acelor, cari pot să aibă parte de o artă așa de mare și totuși nu petrec și nu vin neîncetat la mama comună a tuturor, adecă la biserică? Căci ce ocupație mai de lipsă de cât acésta ai puté să-mi spu? Ce petrecere împreună, carea să fie mai folositoare? Ér de altă parte ce ar puté să te împedecé de la aceea, ca să petreci aci? Înii vei zice, că sêrăcia te împedecă de la aceea, ca să ieai parte în adunarea acésta frumósă. Dar pretextul acesta nu e cu minte. Șapte zile are septemána; acestea șapte Dumnezeu le-a împărțit cu noi, și a nume nu și-a împărțit șie-și partea cea mai mare, érá nóü pe cea mai mică, ba nici în două părți de aceea-și mărime nu le-a împărțit, nu a luat pe sama sa trei și și-a dăruiț tie trei, ci tie și-a împărțăit șese, érá șie-și și-a lăsat una. Și tu nici în acésta întregă nu vei să te rețini de tot de la lucrurile pămîntesci, ci îndrăznesci a face și tu în ziua acésta, ceea ce fac, cei ce răpesc averile cele sînte, căci o răpesci și o folosesci spre grijii lumesci, de și ea e sîntă și menită ascultării cuvintelor spirituale. Dar ce grăesc eü despre ziua întregă? Macar ceea ce a făcut veduva cu darul, macar aceea să o faci tu în vremea aceste zile: în ce chip a aruncat aceea doi bani și și-a dobîndit multă grație la Dumnezeu, așa împrumută și tu două óre lui Dumnezeu, și vei duce în casa ta dobînda de mii de zile. Érá dacă nu vei să fie acésta, grijii, ca nu cum va nevoind a te depărta pentru o mică parte a zilei de la căștigurile pămîntesci să perđi ostenelele de ani întregi. Scie adecă Dumnezeu, să nimicéscă și averile cele adunate, când ómenii îl despretuesc. Acésta a și spus-o Iudeilor amenințându-i, pentru că aü despretuit grijea de biserică: „Le-ați adus acelea în casele vóstre, și le-am suflat pe ele, zice Domnul“ (Ageü 1, 9). Căci rogu-te, ce te vom puté învăța din cele ce sînt de lipsă, dacă vii la noi o dată ori de două ori pe an, adecă despre suflet, despre trup, despre nemurire, despre împărăția cerurilor, despre pedépsă, despre îndelungă răbdarea lui Dumnezeu, despre indulgință, despre pocăință, despre botez, despre iertarea păcatelor, despre zidirea acésta atăt cea de sus, cât și cea de jos, despre firea ómenilor, despre ângerii, despre rēutatea dracilor, despre uneltirile diavolului, despre viețuire, despre învățături, despre drépta credință, despre eresele cele stricate? Că acestea și cu mult mai multe de cât acestea are să scie creștinul și să dea samă de tóte acestea celor ce-l întrebă. Érá voi nu veți puté să sciti nici cea

mai mică parte a acestora, dacă vă adunați aci numai o dată și chiar și atunci din curiozitate și pentru obiceiul sărbătorii, érá nu pentru evlavie sufletului. Căci ar fi mare lucru, dacă óre cine luând parte la tóte adunările cele sînte ar puté să înțelégă tóte acestea cu de-aménuntul. Mulți din cei ce sînteți de față aci, aveți servitori și fiü, și dacă veți să-i încredințați acelor învățători ai meseriilor, pe cari i-ați ales, îi opriți o dată pentru tot de una a intra în casa vóstră, în dată ce v'ați îngrijit de așternutul, de mîncarea și de serviul lor întreg, îi faceți, să locuésca împreună cu învățătorii și-i opriți a intra în casa vóstră, pentru ca ei petrecënd neîncetat acolo să-și însușéscă mai cu de-aménuntul învățătura neîntrerumpëndu-le nici o grije studiul lor. Ér acuma, când aveți, să învățați nu vre o artă de tóte zilele, ci pe cea mai mare din tóte, în ce chip aveți să plăceți lui Dumnezeu și să dobîndiți cele ceresci, socotiți, că o puteți isprăvi acésta cu curiozitate? Ce nebulie acésta? Căci aceea, că lucrul acesta e o învățătură, care are lipsă de multă luare a minte, ascultă, ce-ți zice: „Învățați de la mine, că blând sînt și smerit cu inima“ (Mt. 11, 29); și éráși profetul: „Veniiți, fiilor, ascultați-mé pe mine: frica Domnului vă voiü învăța pe voi“ (ps. 33, 11); și éráși: „Înțelepțiți-vé și cunósceți, că eü sînt Dumnezeu“ (ps. 45, 10). Cel ce are deci să-și însușéscă acésta învățătură, are lipsă de multă înțelepțire.

Dar ca să nu petrecem vremea tótă cu învinuirea acelor, cari nu vin, ci să ne îndestulim cu celea ce am zis spre îndreptarea ușurinței lor de minte, veniiți, să ne cuprindem óre cât cu sărbătorea de față. Căci mulți țin sărbătorile și sciü numirile lor, dar nu sciü obiectele, din cari s'aü născut acelea. Așa și despre sărbătorea de astăzi sciü toți, că ea se numesce Arătarea, dar încă nu sciü, care e arătarea acésta, și dacă e numai una ori sînt două; și ceea ce e lucrul cel mai rușinătorü și mai vrednic de ris, ei nu sciü obiectul acestei sărbătorii, de și o țin în fiesce care an.

Întăiu și mai întăiu e deci de lipsă, să vă spun, Iubiților, că nu e numai o arătare, ci sînt două. Una e adecă cea de față, și carea s'a întîmplat; érá ceeaaltă e cea viitoare și se va întîmpla cu mărime la plinirea véculü. Și despre ele despre amîndoué ați aüdit astăzi pe Pavel grăind lui Tit, și a nume despre cea de față zicënd acestea: „S'a arătat darul lui Dumnezeu cel mântuitorü tuturor ómenilor, care ne învață pe noi, ca lăpédând necurăția și poftel lumesci cu trezvie și cu dreptate și cu bună credință să viețuim în vécul de acum“ (Tit. 2, 11), ér despre cea viitoare: „Așteptând fericita sperare și arătarea mării marelui Dumnezeu și Mântuitorü al nostru Isus Christos“ (Tit. 2, 13). Dară și profetul a grăit tot despre ea ast fel: „Sórele se va schimba întru întunec, și luna în sânge, mai înainte de venirea zilei Domnului celei mari și luminate“ (Ioil 2, 31).

Dar cum se face, de nu ziua aceea, în care s'a născut, ci ziua, în care s'a botezat, se zice Arătare? Căci acésta e ziua, în care s'a botezat și a sfințit firea apelor. De aceea în sărbătorea acésta la mezul nopții scoțënd apă grijesc apa a casă și o țin tot anul, pentru că astăzi s'aü sfințit apele; și se întîmplă minunea vedită, că firea acelor ape nu se strică pentru lungimea timpului, ci aceea, carea s'a scos astăzi, rămâne nestrucată și prospetă tot anul și de multe ori și doi și trei ani și după atâta timp se întrece cu aceea, care s'a scos acuma din isvöré. Din ce causă se zice deci acésta Arătare? Pentru că nu a fost cunoscut de toți pe față atunci, când s'a născut, ci când s'a botezat; că până în ziua acésta el a fost necunoscut mulțimii. Că mulțimea nu l-a cunoscut și nu a sciut, cine este el, ne spune Ioan Botezătorii zicënd: „În mijlocul vostru stă, pe carele voi nu-l sciti“ (Io. 1, 26). Și ce mirare e, că cei alalți nu-l cunoseaü, când nici chiar Botezătorii nu l-a sciut până în ziua aceea? Căci a zis: „Și eü nu l-am sciut pe el, ci cel ce m'a trimis pe mine, să botez cu apă, acela m'a zis mie: Preste carele ve vedé Spiritul pogorind și rămânënd pe dînsul, acela este, carele botéză cu Spirit sînt“ (Io. 1, 33).

E deci lucru limpede, că sînt două arătări. Dar acum e de lipsă, să spunem, de ce vine Christos la botez, și la ce botez vine; că e de lipsă, să scim și acésta. Pe cum v'am arătat aceea, Iubiților, așa e de lipsă, să v'o arăt mai întăiu și acésta; că din acésta vom pricepe și cea de mai înainte. Era botezul Iudeilor, carele delătura spurcăciunile trupesci, nu păcatele cele ce sînt în

conștiință. Că el nu delătura vinele nici de la cel ce ar fi sevârșit preacurvie, nici de la cel ce ar fi îndrăznit, să fure, nici de la cel ce ar fi sevârșit alt ceva de felul acestora împotriva legilor; ci de cum va óre cine s'a atins de óse de ale morților, de cum va óre cine ar fi gustat din mâncare oprită prin lege, dacă óre cine venia din stricăciune, dacă óre cine a petrecut cu leproșii, se spéla și până de séră era necurat, ér apoi se făcea

curat. Căci se spune: „Se va scálda trupul lui cu apă curată, și necurat va fi până séra, și curat va fi“ (Lev. c. 15). Că acestea cu adevérat nu erau pécat, nici necuráție, ci fiind că erau mai puțin deseværșii, Dumnezeu făcându-i prin acestea mai evlavioși îi făcea odiniórá, să fie mai îngrijii de luarea a minte la cele ce sînt mai mari.

(Va urma.)

Ben Hur

saú

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Semnele de rane de pe fața uriașului ardeau din nou la auzirea acestor prospecte plăcute.

„Voiú, să-ți dau patru mií,“ zise Ben Hur mai de parte, „și ceea ce pretind eú de la tine pentru acești bani, nu va face, ca să-ți uđi mânilor cu sângeré, Thord. Ascultă. Seménatu-mí-a acest prietin al téeu?“

„Ași fi putut să zic, că a fost un mór de pe acela-și pom cu tine.“

„Bine! Dacă voiú îmbráca haína lui și-l voiú învélí în vesmintele acestea, și noi doi, tu și eú, ne vom duce de aci împreună și-l vom lása aci, óre nu vei puté, să-ți capeți sesterțiile tale de la Messala tot așa de ușor? Dór ai să-l faci numai, să crédá, că eú sînt mortul.“

Thord rídea, de-I curgeau lacrimile.

„Ha, ha, ha! Zece mií de sesterții nici o dată nu s'aú dobîndit în chip mai ușor. Și o cárcímă lângă circus maximus! — tóte pentru o minciună nesângerósă! Ha, ha, ha! Adă mâna, fiule al lui Arriú. Și acum înainte, și — ha, ha, ha! — de cum va vei veni vre o dată la Roma, nu-ți uita a cerceta cárcíma lui Thord Normanul. Pe barba lui Irmin, își voiú da vinul cel mai bun, de așa avé, să-l împrumut chiar de la împératul!“

Íși scuturară din nou mânilor. Apoi urmă schimbarea haínelor. Apoi se înțeleseră, că un sol să aducă încă în aceea-și nópte cele patru mií de sesterții la locașul lui Thord. După ce sfârșiră, hátu uriașul în uše. Ea i-se deschise. El părăsiră împreună atriul, și el duse pe Ben Hur în o odăe vecină, și acolo își întregi Ben Hur îmbrăcămíntea cu haínele cele dure ale bușitorului celui mort. Se despărțiră la Omfal.

„Nu-ți uita decí, fiule al lui Arriú, a cerceta cárcíma din apropierea de circus maximus! Ha, ha, ha! Pe barba lui Irmin! Nici o dată nu s'a cáștigat o avere așa de ușor. Zeii te pázescă!“

Când Ben Hur părăsise atriul, mai aruncase încă o privire la sbir, cum zácea acolo în îmbrăcămíntea jidovésă, și privirea asta îl liniștise: aseménarea era fórte mare. Dacă Thord își ținea cuvîntul, înșelăciunea avea să rămână pentru tot de una o taină.

În nóptea aceea se duse Ben Hur în casa lui Simonide și-i împărțăși acestuia tóte, cele ce se întâmplaseră în palațul de Idernee. Hotărîră, ca zilele următoare atențiunea publică să se îndrepte spre cercarea locului, în care póte să petrecă fiul lui Arriú cel dispărut. De cum va s'ar puté, afăcerea să ajungă până înaintea lui Maxentiú. Dacă taina nu se va descoperi, — ceea ce era ucru firesc, — atunci puteau să conteze

la aceea, că Messala și Grat vor fi liniștiți, și că Ben Hur va puté, să se ducă la Ierusalim și să cerce urmele mamă-sa și soru-sa.

Când se despărțiră, Simonide ședea în scaunul séeu a fară pe terasa de-asupra riului, zicea lui Ben Hur rămás bun și-i împărțășia binecuvîntarea Domnului cu iubirea gingașă a unui tată. Estira îl însoți până la scară.

„Dacă voiú afla pe mama, Estiro, atunci tu vei merge la ea în Ierusalim și vei fi Tirzei mele soră.“

Cu aceste cuvinte o sárutá.

Fost-a óre acésta numai o sárutare de pace?

El trecu riul aprópe de ospétaria, unde petrecuse Ilderim mai pe urmă. Acolo găsi pe Arabul, carele avea să-i fie căláuz. Scóseră caii.

„Acesta e al téeu,“ zise Arabul.

Ben Hur privi la cal, și étá! era Aldebaran, cel mai iute și mai frumos din teții Mirei și pe lângă Sírú favoritul șeicului. Scia, că béránul cu calul acesta îi dárúia inima sa.

Trupul din atriú îl scóseră și-l arseră încă în aceea-și nópte, și un sol grábi la Grat, pentru ca să-l liniștescă prin vestea despre mórtea lui Ben Hur. Ea acuma era sigură.

În scurtă vreme după acestea se deschise aprópe de circus maximus o cárcímă. De-asupra ei se cetiaú cuvintele:

Thord Normanul.

Cartea a șésa.

I.

Captivele.

Istorisirea nóstră sare acum preste trei zeci de zile de la nóptea, în care Ben Hur părăsise Antiochia, pentru ca să mérgă cu Ilderim a fară în pustie.

S'a întâmplat într'aceea o schimbare mare, mare cel puțin, întrú cât atinge sórtea eroului nostru. Locul lui Valerú Grat l-a cuprins Pontú Pilat.

Depunerea celui dintâiú, — o spunem în trecát, — l-a costat pe Simonide tocmai cinci talanți románi, solviți în mâna lui Seian, carele pe vremea aceea ca favorit al împératului ajunsese la culmea puterii sale. Scopul acestei mituirii a fost, ca lui Ben Hur să i-se ușureze situația, pe când seruta în Ierusalim și în jur după mama și soră-sa.

Spre acest scop sfînt folosia credinciosul servitorú banú, carú îi primise de la Drus și de la soții lui. Aceștia toți, după ce aú solvit rămásul, firesce că s'aú făcut inimicú lui Messala, a cărú eschidere din cercurile hotărítore în Roma era numai cestiune de timp.

Orí cât de scurt a fost acest restimp, Índeii totuși sciaú deja, că schimbarea întâmplată în guvernarea țerii lor nu le era favorabilă.

Cohortele, carú se trimiseră spre a schimba garnisóna din fortáreța Antonia, aú intrat în timp de nópte în Ierusalim. Lucrul cel dintâiú, ce-l vėdurá locuitorii din vecinătate în ceea diminetă, a fost, că zidurile vechi cetățui erau împodobite cu embleme militare, și acestea spre nenorocire se compuneaú din chipurile împératului, din vulturi și din globuri. O mulțime de popor ațítat grábi la Cesarea, unde petrecea Pilat, și-l rugá, să depárteze chipurile urgisite. Cinci zile și cinci nópti impresurará ei porțile palațului lui; în sfârșit le promise, că se va întilni cu ei în circ. După ce se adunaseră acolo, rîndui, ca miliția să-i încunjure; dară ei în loc de a se apéra îi oferiră viața sa. El rîndui acuma, ca chipurile și emblemele să le aducă în apoi la Cesarea, unde Grat cu mai multă cumpénire pástrase obiectele acelea urgisite în cei un spre zece ani ai guvernării sale.

Până și ómenii cei mai réi intrerump une oria blástémáțiile sale cu fapte bune; așa și Pilat. El rîndui o cecertare acurată a tuturor închisorilor din Íudea și gătirea unei consemnării a celor închisi cu adnotarea crimelor, pentru carú aú fost osîndiți. Nu suferé îndoélă, că îndemnul la mésura acésta a fost cel obicínuit la oficiali nói numiți, — temerea de răspundere moștenită de la înaintașul în oficiú. Poporul ínse în vederea binelui, ce putea să isvoréscă din mésura acésta, dobîndi din nói încredere într'ínsul și se liniști pe câtă va vreme. Descoperirile, ce se făcură, aú fost de necređut.

Sute de ómeni își redobîndiră libertatea, pentru că în contra lor nu se ridicase nici o acusă; se gásiră mulți, pe carú de mult îi socotiaú între cei morți. Ínse lucrul cel mai de necređut din tóte a fost acela, că s'aú deschis închisorii, despre carú nu numai poporul nu scia nimica, dar de a căror esistință chiar și oficialii cei puși preste închisorii își uitaseră. Cu un ast fel de cas avem de a face acuma, și lucru straniú, el s'a descoperit chiar în Ierusalim.

Fortáreța Antonia pe cum ne vom aduce a minte, cuprindea dóuë din trei părți din locul cel sfînt de pe muntele Moriáh. Ea dintru început a fost un castel zidit de Macedonieni. Mai apoi străformase Íoan Hircanul castelul în o fortáreță spre apérarea templului, și ea pe timpul lui se socotia de necuceribilă. Dară când veni Irod cu spiritul séeu mai îndrăzneț, el întári zidurile și le împărțăși o estensiune mai mare; apoi mai zidi o cládire fórte mare, carea cuprindea tóte, cele ce erau de lipsă, pentru ca fortáreța asta să se facă o cetățue așa de sigură, cum era: ateliere, barace, deposite de arme, magazine, cisterne și ca lucrul cel mai de pe urmă, dară nu cel mai nemomentos. închisorii de tot felul. El neteđi stínca, făcu într'ínsa peșteri mari și ridică zidiri de-asupra lor; întregă massa acésta de cládiri o împreună cu templul prin o colonadă frumósă,

de pe coperișul căreia se putea vedea preste curțile templului. În starea aceasta ajunse în sfârșit turnul din mâna lui Irod într'a Romanilor. Aceștia numai de cât cunoscuseră tăria și avantajele ei și o întocmiră spre scopurile sale. În tot timpul guvernării lui Grat Antonia era o citadelă cu garnisonă și o închisore subterană temută de răsvrățitori. Vai, când cohortele ieșiau din porțile ei, pentru ca să sugrume vre o răscolă! Vai și de acel Iudeu, carele intra prin acele-și porți, pentru ca să fie dus în închisorile subterane!

După esplicarea acesta să ne întorcem la istoria noastră.

Porunca noului procurator, carea prețindea o consemnare a celor închiși, sosi și în fortăreța Antonia și se duse în dată în deplinire. Și totuși ținu două zile, până când a fost adus la deal spre cercetare și nefericitul cel mai de pe urmă. Catalogul rînduit în tabele tocmai stă gata spre expedare pe masa tribunului comandant; el preste cinci minute va fi pe cale cătră Pilat, carele petrece colo sus în palatul de pe muntele Sionului.

Odaea tribunului e spațioasă și răcoroasă, aranjată într'un stil, care corăspunde comandantului unui loc așa de însemnat. Dacă am putea acuma pe la ora a șaptea a zilei să aruncăm o privire într'însa, l-am vedea ostent și nerăbdătoriu. Dacă raportul va fi spedit, el va să iese pe coperișul colonadei, ca să mai guste aer și mișcare și tot de o dată și distracția, ce o oferesce privirea la viața Iudeilor în curțile templului.

În vreme ce tribunul aștepta, apără un bărbat în o ușa, ce ducea în una din odăile vecine. El zuruia cu o legătură de chei grele ca niște ciocane. În dată atrase asupra sa luarea a minte a dispunătoriuului său.

„A, Gesiū! Întră!“ zise tribunul.

Când nouă sositul se apropia de masa, după care ședea comandantul în un scaun cu brațe, toți cei de față își îndreptară privirile spre el, și fiind că observară pe fața lui o anumită espresie de neliniște și consternare, tăceau, pentru ca să audă, ce va fi având, să spună.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut

Calendarul „Unirii“ pe 1898 Anul II

cu următorul cuprins bogat și interesant:

Cronologie. Serbătorile, Regentul, Intuncimii, Anotimpuri, Umblarea timpului, Lunile cu povețe economice și semne de timp. Regentii europeni. Șematismul provinciei mitropolitane de Alba Iulia cu specificarea parochiilor în românește și ungurește și cu posta ultimă și a parochiilor. cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Oradea, schiță biografică (cu un portret foarte succes). „Christos a înviat“, poesie de Al. Vlăhuta. George Cosbuc (cu portret) note biografice și trei poesii: Epigramă (în vrîsta de 12 ani), Pe ceriu (de 14 ani) și Buda (din 1886). Ales. Bohățel, biografie și portret. Cisme de împrumut și S'a turcitu-se bățul, anecdote hazlii de Th. D. Speranță. Glume. Morții nostri (bărbații gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul br. David Urs și Iosif Hossu. Sfaturii. Posta. Scala timbreilor. Tirgurile. Inserțiuni.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că acest Calendar e cel mai potrivit și mai bun pentru preoțimea noastră gr. cat. în special.

Prețul unui exemplar 35 cr. cu porto 40 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. Comentariu al liturgiilor bisericii grecești compus de Dr. Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preavenatului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Esceleței Sale Preasfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrânețe tradus de Andrei P. Liviū canonic-abate gr. cat. în Lugos. edat de Gavril Pop canonic în Blaș. Prețul broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Sîntem informați, că dl editor venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericești din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestor op. Fără de cartea acesta nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericești s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Euchologiu

edițiunea a doua, revăduță după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. -- Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardel,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonic de Dr. Alexandru Grama. -- Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericești românești unite, studiu apologetic din incidentul invecțitorilor „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui Nicolaș Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericești unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. -- Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Instrucțiune

dată de Înaltul ministeriu de interne cu privire la procedura contra morbului de ochi: „trachoma“, pentru auctorități publice și învățători. -- Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașă 8 cr.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parochiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum să pucădă oficiile parochiale și curatoratele, cum și privitor la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. -- Prețui unei broșuri e 8 cr., expedată franco sub fașă 11 cr.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoichul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericească de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al doilea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blaș 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blaș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii“. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Edict.

Ioan Sandru din Vurpăr, carele cu neleguire și-a părăsit, acum sînt șapte ani trecuți, pe legiuita sa soție Ana Vasilie Părău din Nucet, ne fiindu-i cunoscută ubicațiunea, prin acesta se provocă, ca în termin de un an și o zi să se prezente în persoană la forul matrimonial de I instanță spre a-și da răspunsul la acusa soției sale, căci la cas contrar cauza se va decide și în absența lui.

Dat de la Forul matrimonial protopopesce de I inst. al tractului Cichindeal.

Săcădate la 21 Decembre 1897.

(33) 3—3

Demetriu Cutesan
protopop.